

Sygn. akt: I C 1504/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 stycznia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Wieczorek

Protokolant: p.o. stażysty Agnieszka Maderak

po rozpoznaniu w dniu 18 stycznia 2017 r. w Poznaniu sprawy z powództwa

J. A. (1)

przeciwko

K. G. i M. G.

o zapłatę

1. Zasądza od pozwanego K. G. na rzecz powoda J. A. (1) kwotę 108.394,52 zł (sto osiem tysięcy trzysta dziewięćdziesiąt cztery złote 52/100) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 28 czerwca 2016 roku do dnia zapłaty;
2. W pozostałym zakresie oddala powództwo;
3. Zasądza od powoda na rzecz pozwanej M. G. kwotę 7.217,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;
4. Zasądza od pozwanego K. G. na rzecz powoda kwotę 10.572,22 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSO Agnieszka Wieczorek

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 30 czerwca 2016 r. powód J. A. (2) domagał się zasądzenia od pozwanych K. G. oraz M. G. kwoty 125.000,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 28 czerwca 2016 r. do dnia zapłaty. Jednocześnie powód wniósł o zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego wg norm przepisanych oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

W uzasadnieniu powód wskazał, że zawarł z pozwanymi w dniu 29 stycznia 2016 r. umowę przedwstępną sprzedaży nieruchomości i zgodnie z §4 tej umowy wręczył pozwanym kwotę 125.000 zł tytułem zadatku. Dalej powód wyjaśnił, że aneksem z dnia 15 marca 2016 r. do tej umowy strony ustaliły przedłużenie terminu sprzedaży przedmiotowej nieruchomości do dnia 30 kwietnia 2016 r. oraz, że pomimo upływu wyznaczonego terminu umowa nie została zawarta. Powód podał także, iż wezwał pozwanych do zapłaty kwoty 125.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w terminie do dnia 27 czerwca 2016, ale pozwani nie uregulowali przedmiotowego roszczenia (k. 2-3).

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym w dniu 18 lipca 2016 r. nakazano pozwanym solidarnie zapłacić na rzecz powoda w ciągu dwóch tygodni od dnia doręczenia nakazu zapłaty kwotę 125.000,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 28 czerwca 2016 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 6.979,50 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym 1.562,50 zł tytułem zwrotu czwartej części opłaty od pozwu, 5.400 zł

tytułem kosztów wynagrodzenia pełnomocnika oraz kwotę 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa albo wnieść w tym terminie sprzeciw (k. 22).

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwani wnieśli o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanych kosztów procesowych, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych a także opłat skarbowych od pełnomocnictwa w kwocie 34 zł (k. 68).

W uzasadnieniu pozwani wskazali, że powództwo powinno zostać oddalone ponieważ czynność przekazania im pieniędzy określona w umowie z dnia 29 stycznia 2016 r., którą powód podaje jako podstawę faktyczną swojego roszczenia, była pozorna – pieniądze nigdy nie zostały przekazane pozwany. Pozwany K. G. wraz z synem P. G. prowadzili działalność gospodarczą pod firmą (...). Z uwagi na problemy finansowe związane z tą działalnością pozwany w imieniu syna zaciągnął u powoda pożyczkę na kwotę 100.000,00 zł. Ta umowa pożyczki nie została stwierdzona pismem. Z uwagi na obawę powoda o spłatę udzielonej P. G. (synowi pozwanych) pożyczki, pomiędzy P. G. a powodem została zawarta umowa przelewu wierzytelności w której wskazano, że należności P. G. od podmiotu trzeciego ((...) A. S.) zostaną przelane na rzecz powoda celem spłaty pożyczki. Gdy okazało się, że syn pozwanego nie będzie mógł zwrócić pożyczki w ustalonym terminie (15 grudnia 2014 r.), powód i syn pozwanych podpisali kolejną umowę cesji, która, tak jak poprzednia umowa cesji została datowana na 14 sierpnia 2014 r. ale w tej umowie kwota udzielonej pożyczki została wskazana w wysokości 129.000 zł a termin zwrotu 15 kwietnia 2015 r. Wydłużenie terminu zwrotu pożyczki miało stanowić podstawę zwiększenia kwoty odsetek z pierwotnie ustalonych 14.000 zł na 29.000 zł. P. G. nie miał pieniędzy na spłatę swoich wierzycieli i w dniu 19 stycznia 2016 r. zawiesił działalność gospodarczą. Z uwagi na to, że umowy przelewu podpisywał pozwany, powód zażądał od niego rozliczenia się z pożyczki udzielonej P. G.. W tym czasie pozwani znajdowali się w trudnej sytuacji finansowej i chcieli sprzedać dom przy ul. (...) w P.. Powód zaproponował, iż kupi dom pozwanych, ale będą oni musieli rozliczyć się z pożyczki udzielonej P. G.. W tych okolicznościach powód przedłożył pozwany do podpisania umowę przedwstępną sprzedaży nieruchomości z dnia 15 stycznia 2016 r., w której wskazał, że przekazuje pozwany pieniądze w kwocie 125.000 zł. Pozwani wskazali, że pieniądze te miały być rozliczeniem pożyczki syna i dlatego nie zostały w rzeczywistości przekazane pozwany. Na wypadek gdyby Sąd nie podzielił stanowiska pozwanych wnieśli oni o oddalenie powództwa na podstawie art. 5 k.c. (k. 68-75).

W odpowiedzi na sprzeciw powód podtrzymał żądanie zgłoszone w pozwie w całości.

W uzasadnieniu powód podał, że umowa przedwstępna sprzedaży nieruchomości została poprzedzona wcześniejszą pożyczką udzieloną K. G.. Powód wskazał, że ta pożyczka udzielona została gotówką w kwocie 100.000 zł, pozwany zobowiązał się do jej zwrotu wraz z odsetkami w kwocie 114.000 zł początkowo do 15 grudnia 2014 r. W celu zabezpieczenia pożyczki pozwany zaproponował dokonanie cesji na powoda wierzytelności wynikającej z umowy o roboty budowlane zawartej pomiędzy P. G. a A. S. i w ten sposób doszło do opisanie pożyczki jako rzeżkomo udzielonej P. G., a nie K. G.. Z uwagi na niewywiązywanie się pozwanego z obowiązku zwrotu pożyczki w ustalonym przez strony terminie doszło do zawarcia kolejnej umowy przelewu wierzytelności ze wskazaniem wyższej kwoty odsetek w wysokości 29.000 zł i nowym terminem zwrotu pożyczki na dzień 15 kwietnia 2015 r. Powód wskazał, że pożyczka nie została przez pozwanego zwrócona oraz, że nie doszło do spełnienia świadczenia wynikającego z umowy cesji zawartej między powodem z P. G. i w tej sytuacji pozwany złożył powodowi oświadczenie, iż spełni świadczenie osobiście (ponownie zwiększając kwotę o dalsze odsetki do łącznej kwoty 137.000). Jednocześnie pozwany miał zapewnić powoda, że pożyczka zostanie spłacona z ceny uzyskanej ze sprzedaży nieruchomości przy ul. (...) w P.. Do zawarcia przedwstępnej umowy sprzedaży tej nieruchomości między stronami doszło w ten sposób, że to pozwani zaproponowali powodowi zbycie na jego rzecz nieruchomości z jednoczesnym zaliczeniem na poczet ceny kwoty pożyczki. Powód wskazał, że pozwani nie wywiązali się również z tej umowy i dokonali sprzedaży nieruchomości za znacznie niższą cenę na rzecz synowej siostry K. A. G.. Powód wskazał, że między nim a P. G. nie ma żadnych relacji, które uzasadniałyby udzielenie mu pożyczki w kwocie 100.000 zł i wobec tego powód zaprzeczył, aby pożyczka została udzielona na rzecz P. G. w związku z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą, aby czynność przekazania pozwany pieniądze była pozorna a także jakoby do zawarcia umowy przedwstępnej sprzedaży nieruchomości miało dojść w nieruchomości pozwanych przy ul. (...). Powód wskazał, że żąda zapłaty kwoty opisanej w umowie

przedwstępnej, albowiem w ten sposób doszło do odnowienia jego długu zgodnie z art. 506 § 1 k.c. wskazując, że umową z dnia 29 stycznia 2016 r. do długu przystąpiła również pozwana. Powód podniósł także, że gdyby przyjąć, iż zaliczenie na poczet zadatku zwrotu pożyczki nie jest możliwe z uwagi na brak jego przekazania przy zawarciu umowy to świadczenie to traktować należy jako zaliczkę zgodnie z wolą stron zaliczenia tej kwoty na poczet ceny sprzedaży. Powód wskazał ponadto, iż gdyby przyjąć, że umowa przedwstępna nie stanowi nowacji i przystąpienia do długu pozwanej, to żądanie zapłaty nadal jest aktualne wobec K. G. z tytułu zwrotu pożyczki (powód wskazał, że oświadczeniem z dnia 31 lipca 2015 r. pozwany K. G. uznał dług). Dalej jeszcze powód wskazał, że w razie przyjęcia, że pożyczka została udzielona nie pozwanemu K. G. a P. G. to oświadczenie pozwanego z 31 lipca 2015 r. stanowi poręczenie za ten dług i uzasadnia zasądzenie dochodzonej kwoty od pozwanego K. G. (k. 102-103).

W odpowiedzi na powyższe, pozwani w piśmie z dnia 21 listopada 2016 r. wskazali, że pożyczka została udzielona P. G. a nie pozwanym. Pozwani podnieśli, że powództwo powinno zostać oddalone z uwagi na to, iż powód jako podstawę orzeczenia wskazuje zwrot zadatku i jednocześnie przyznaje, że zadatek ten nigdy nie został mu przekazany, a czynność ta była fikcyjna. Pozwani wskazali także, iż w sprawie nie doszło do udzielenia poręczenia przez pozwanego. Pozwani wskazali, że w piśmie z 31 lipca 2015 r. nie określono za jaki dług pozwany miałby poręczać. Ponadto pozwani wskazali, że powód w niniejszym postępowaniu dochodzi roszczenia na podstawie umowy przedwstępnej sprzedaży nieruchomości, a nie pożyczki i wobec tego nie może dojść do zasądzenia roszczenia na rzecz powoda. Przy ewentualnym przyjęciu, że pozwany dokonał poręczenia za dług P. G., ponieważ dług ten wynika z innej podstawy prawnej i faktycznej. Pozwani nie zgadzali się także, że stanowiskiem powoda odnośnie odnowienia długu a nadto wskazali, że ze złożenia przez pozwaną podpisu pod przedwstępną umową sprzedaży nie można uznać za przystąpienie do długu. Ponadto pozwani wskazali, że skoro powód dochodzi zwrotu pożyczki wraz z odsetkami, nie zaś jako zwrotu zadatku, to odsetki powoda winny być umniejszone o wartość odsetek maksymalnych (k. 128- 132).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód i pozwany znają się z lat szkolnych.

Syn pozwanych P. G. prowadził działalność gospodarczą pod firmą (...). W prowadzeniu tej działalności pomagał mu ojciec – pozwany K. G.. W 2014 r. pojawiły się problemy finansowe w związku z tą działalnością P. G. potrzebował pieniędzy na dalsze prowadzenie tej działalności, w tym na wykonanie dużego zlecenia dla firmy (...).

W związku z tym pozwany K. G. działając jako pełnomocnik syna P. G. w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej zwrócił się do pozwanego o pożyczanie kwoty 100.000,00 zł. Syn pozwanych był w tym czasie na wakacjach, ale udzielił pozwanemu pełnomocnictwa w formie notarialnej do reprezentowania go we wszystkich sprawach związanych z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą. Odpis tego pełnomocnictwa pozwany okazał powodowi. Rozmowy na temat pożyczki toczyły się między stronami w sklepie prowadzonym przez powoda i jego żonę w P. na osiedlu (...). Przy tych rozmowach obecny był P. P.. Żona powoda nie była obecna przy tych rozmowach, jednak co jakiś czas powód opuszczał pomieszczenie w którym rozmawiał z pozwanym i udawał się do żony celem zrelacjonowania jej przebiegu rozmów i podjęcia wspólnej decyzji co do udzielenia pożyczki. Ostatecznie powód i jego żona zgodzili się na udzielenie pożyczki. Strony ustaliły, że oprocentowanie tej pożyczki będzie wynosiło 3% w skali miesiąca. Powód przekazał pozwanemu kwotę 100.000,00 zł.

Jednocześnie, celem zabezpieczenia zwrotu pożyczonej kwoty, w dniu 14 sierpnia 2014 r. pozwany K. G. działający jako pełnomocnik syna w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej zawarł z powodem umowę przelewu wierzytelności na zabezpieczenie. Umowa została zawarta pomiędzy P. G. w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej pod firmą (...) jako cedentem a powodem jako cesjonariuszem. W § 1 ust. 3 wskazano, że w dniu 14 sierpnia 2014 r. P. G. działający w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej pod firmą (...) i powód zawarli umowę pożyczki na podstawie której powód pożyczył P. G. kwotę 114.000 zł z terminem zwrotu przypadającym na dzień 15 grudnia 2014 r. Dalej w § 2 tej umowy strony umowy wskazały, że P. G. przelewa na powoda część wierzytelności wynikającej z zawartej przez P. G. z I. A. S. umowy o prace budowlano-montażowe do kwoty 114.000 zł jako zabezpieczenie zwrotu pożyczki.

Następnie pozwany K. G. działający jako pełnomocnik syna w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej zawarł z powodem kolejną umowę przelewu wierzytelności na zabezpieczenie. Umowa została zawarta pomiędzy P. G. w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej pod firmą (...) jako cedentem a powodem jako cesjonariuszem. W § 1 ust. 3 wskazano, że w dniu 14 sierpnia 2014 r. P. G. działający w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej pod firmą (...) i powód zawarli umowę pożyczki na podstawie której powód pożyczył P. G. kwotę 129.000 zł z terminem zwrotu przypadającym na dzień 15 kwietnia 2014 r. Dalej w § 2 tej umowy strony umowy wskazały, że P. G. przelewa na powoda część wierzytelności wynikającej z zawartej przez P. G. z I. A. S. umowy o prace budowlano-montażowe do kwoty 129.000 zł jako zabezpieczenie zwrotu pożyczki.

dowód:

wydruk z CEiDG dla P. G., k. 76, umowa przelewu wierzytelności na zabezpieczenie, k. 77-78, umowa przelewu wierzytelności na zabezpieczenie, k. 79-80, zeznania powoda, zeznania pozwanego K. G., zeznania E. A., zeznania P. P., zeznania P. G.

Sytuacja finansowa działalności gospodarczej prowadzonej przez syna pozwanych nie poprawiała się. Kontrahent okazał się niewypłacalny. Prace, które A. S. zlecił synowi pozwanych w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej nie zostały wykonane i działalność gospodarcza prowadzona przez syna pozwanych nie przyniosła zysków, które miały zostać przeznaczone na spłatę pożyczki udzielonej przez powoda. Syn pozwanych zwiesił działalność gospodarczą w dniu 19 stycznia 2016 r.

dowód:

zeznania pozwanego K. G., zeznania P. G., wydruk z (...) dla P. G., k. 76

Wobec zwiększającego się zadłużenia syna oraz chcąc ratować prowadzoną przez niego działalność gospodarczą, pozwani zdecydowali się sprzedać swój dom. Początkowo pozwani wystawili dom na sprzedaż za cenę 890.000,00 zł. Dom nie znalazł nabywcy za tę cenę i w związku z tym pozwani zmuszeni byli obniżyć cenę. Po obniżeniu ceny do 690.000,00 zł powód zdecydował się kupić dom pozwanych i zaczął starać się o kredyt na ten cel.

dowód:

zeznania powoda, zeznania pozwanego K. G., zeznania pozwanej M. G., zeznania P. G., zeznania E. A.

W związku z tym strony podpisywały przedwstępne umowy sprzedaży nieruchomości położonej w P. przy ul. (...) (strony podpisały dwie analogiczne umowy przedwstępne sprzedaży nieruchomości: jedną z datą 15 stycznia 2016 r., a kolejną z datą 29 stycznia 2016 r.), w których to umowach pozwani zobowiązali się sprzedać tę nieruchomość powodowi (w umowie z 15 stycznia 2016 r. wskazano, że w terminie do dnia 15 lutego 2016 r., a w umowie z 29 stycznia 2016 r., że do dnia 15 marca 2016 r.) za cenę 640.000 zł (§ 2). W § 4 umów wskazywano, że powód jako kupujący wręcza pozwanym kwotę 125.00 zł tytułem zadatku na poczet ceny sprzedaży nieruchomości objętej umowami. Kwota na nie została pozwanym przekazana, a zapis ten został zawarty w tych umowach z uwagi na umowę pożyczki na kwotę 100.000 zł z sierpnia 2014 r. Skoro powód wówczas przekazał pozwanemu K. G. kwotę 100.000 zł z oprocentowaną na 3%, to przez dodanie takiego zapisu strony chciały wzajemnie rozliczyć się z istniejących zobowiązań.

Aneks z dnia 15 marca 2016 r. strony ustaliły termin przedłużenia umowy zawartej w dniu 29 stycznia 2016 r. do dnia 30 kwietnia 2016 r.

Umowy przygotowywał powód w porozumieniu z pozwanym. Po podpisaniu egzemplarza umowy przez powoda oraz pozwanego, pozwany przekazywał te umowy żonie (pozwanej w niniejszej sprawie), która je podpisywała i następnie taki podpisany egzemplarz pozwany przekazywał powodowi. Pozwana M. G. o udzielonej przez powoda pożyczce dowiedziała się dopiero przy podpisywaniu przedwstępnych umów sprzedaży nieruchomości.

W związku z ubieganiem się przez powoda o kredyt, kolejne umowy przedwstępne sprzedaży nieruchomości był powodowi potrzebne celem przedłożenia w banku. Ostatecznie powodowi nie udzielono kredytu i nie kupił on domu pozwanych, a pozwani sprzedali dom żonie siostrzeńca pozwanego.

Pieniądze za jakie pozwani z tytułu ceny sprzedaży domu przeznaczycy na spłatę kredytu i spłatę innych zobowiązań.

dowód:

umowa przedwstępna sprzedaży nieruchomości z dnia 15.01.2016 r.k.81-83, umowa przedwstępna sprzedaży nieruchomości z dnia 29 stycznia 2016 r., k. 7, aneks z dnia 15 marca 2016 r., k. 8, zeznania powoda, zeznania pozwanego K. G., zeznania E. A., zeznania pozwanej M. G., zeznania P. G., umowa sprzedaży, k. 38-47, promesa bankowa, k. 84, bankowy dowód wpłaty, k. 85, kopie skróconych aktów stanu cywilnego, k. 106-108, operat szacunkowy, k. 141- 170,

Pozwany K. G. czując się odpowiedzialnym za zwrot pożyczki udzielonej przez powoda w dniu 31 lipca 2015 r. pozwany K. G. złożył powodowi pisemne oświadczenie, w którym, nawiązując do umowy przelewu wierzytelności na zabezpieczenie z dnia 14 sierpnia 2014 r., oświadczył, że w przypadku wystąpienia trudności z wypłatą wierzytelności ze strony I. A. S. wypłaci sumę 137.500 zł ze środków własnych.

dowód:

oświadczenie z dnia 31 lipca 2015 r., k. 125, zeznania pozwanego K. G.

Pismem z dnia 22 czerwca 2016 r. (nadany w placówce pocztowej w dniu 24 czerwca 2016 r.) powód wezwał pozwanych do zapłaty kwoty 125.000 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 maja 2016 r. w terminie do dnia 27 czerwca 2016 r.

dowód:

wezwanie do zapłaty z dnia 28 czerwca 2016 r. wraz z potwierdzeniami nadania, k. 9-11.

W piśmie z dnia 16 listopada 2016 r. M. G. przesłała powodowi oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych czynności prawnej w przedmiocie podpisania umowy przedwstępnej sprzedaży z dnia 15 stycznia 2016 r. oraz z dnia 29 stycznia 2016 r. wskazując, że działała w błędzie, a ponadto działanie powoda było podstępne. W odpowiedzi powód wskazał, że w jego ocenie oświadczenie pozwanej M. G. nie wywołuje żadnych skutków prawnych.

dowód:

pismo z dnia 16 listopada 2016 r. wraz z potwierdzeniem nadania, k. 133-134, pismo z dnia 3 grudnia 2016 r. wraz z potwierdzeniem nadania, k. 140

Kwota pożyczki udzielonej przez powoda w sierpniu 2014 r. nie została spłacona.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych w aktach sprawy, a wyszczególnionych powyżej dokumentów, zeznań świadków E. A., P. P., P. G. oraz zeznań stron.

Dokumenty urzędowe zgromadzone w aktach, a wskazane w części ustaleniowej uznano za wiarygodne w całości – zostały sporządzone w odpowiedniej formie przez uprawnione do tego organy i w ramach ich kompetencji.

Dokumenty prywatne zostały uznane również za wiarygodne – strony zasadniczo nie kwestionowały ich autentyczności, nie znaleziono również podstaw by podważać ich moc dowodową i wiarygodność z urzędu i wobec tego stały się podstawą powyższych ustaleń. Z dokumentem prywatnym (definiowanym jako każdy dokument

pisemny, niespełniający kryteriów dokumentu urzędowego) art. 245 k.p.c. wiąże domniemanie jego prawdziwości i autentyczności pochodzenia zawartego w nim oświadczenia od wystawcy, który go własnoręcznie podpisał.

W piśmie z dnia 21 listopada 2016 r. pozwani kwestionowali wartość dowodową oświadczenia pozwanego z 31 lipca 2015 r. Zgodnie z art. 253 k.p.c. jeżeli strona zaprzecza prawdziwości dokumentu prywatnego albo twierdzi, że zawarte w nim oświadczenie osoby, która je podpisała, od niej nie pochodzi, obowiązana jest okoliczności te udowodnić. Nie jest tak jak próbowała dowodzić strona pozwana, że to na stronie powodowej spoczywał obowiązek wykazania prawdziwości oświadczenia z 31 lipca 2015 r. Jeżeli strona zaprzecza prawdziwości swojego podpisu, to powinna ona to wykazać. W niniejszej sprawie pozwany mówił jedynie, że nie przypomina sobie aby oświadczenie z 31 lipca 2015 r. podpisał. Pozwany K. G. w sposób definitywny ani nie zaprzeczył, ani nie wykazał nieprawdziwości swojego podpisu. W związku z tym oświadczenie z dnia 31 lipca 2015 r. Sąd uznał za wiarygodne i w pełni przydatne dla dokonania ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie.

Zeznania świadków oraz stron Sąd uznał za w pełni wiarygodne niemal w całości. Zeznania te były spójne, wzajemnie się uzupełniały i układały w logiczną całość. Z zeznań tych jednoznacznie wynika jaka była kwota udzielonej przez powoda pożyczki, oprocentowanie tej pożyczki oraz, że pieniądze te nie zostały powodowi zwrócone. Zeznania nie były zgodne jedynie co do tego komu te pieniądze zostały pożyczone. Zdaniem powoda pożyczał on te pieniądze pozwanemu K. G.. Z kolei pozwany K. G. wskazywał, że pożyczka została udzielona jego synowi w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej. Mając na uwadze treść zgromadzonych w sprawie dokumentów oraz zeznania świadków Sąd uznał, że pożyczka została udzielona przez powoda synowi pozwanych P. G. w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej. Wniosek taki można wysnuć na podstawie tego, że zarówno powód jak i pozwany zgodnie wskazywali, że przy zawieraniu tej umowy była mowa o tym, iż pieniądze te są potrzebne na dofinansowanie działalności gospodarczej prowadzonej przez syna powoda, a ponadto pozwany okazał powodowi udzielone przez syna pełnomocnictwo w formie notarialnej do reprezentowania syna we wszystkich sprawach dotyczących prowadzonej działalności. Przyjęte wnioski znajdują oparcie także w zapisach umów przelewu wierzytelności – w tych umowach wskazano, że umowę pożyczki powód zawarł z P. G. w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej, dlatego w tym zakresie Sąd nie dal wiary zeznaniom powoda, że pożyczkobiorcą był K. G..

Pełnomocnik pozwanych wskazywał, że przeprowadzanie dowodu z zeznań świadków E. A. oraz P. P. nie jest dopuszczalne z uwagi na art. 720 § 2 k.c. w zw. z art. 74 § 1 k.c. W ocenie Sądu jednak, z uwagi na art. 74 § 2 k.c. zakazy dowodowe wynikające z art. 74 § 1 k.c. w zw. z art. 720 § 2 k.c. nie miały w niniejszej sprawie zastosowania. Mimo braku pisemnej umowy pożyczki, fakt dokonania tej czynności był w niniejszej sprawie uprawdopodobniony za pomocą pisma – na fakt udzielenia tej pożyczki wskazywały zgromadzone w aktach sprawy umowy przelewu wierzytelności i wobec tego dopuszczalne było przeprowadzenie dowodów z zeznań świadków E. A., P. P. i P. G. na fakt dokonania tej czynności.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Rozważania prawne w niniejszej sprawie zacząć należy od tego, że powód początkowo dochodził od pozwanych kwoty 125.000,00 zł tytułem zwrotu zadatku wskazując, że strony zawarły umowę przedwstępną sprzedaży nieruchomości, która nie doszła do skutku a pozwani nie zwrócili powodowi zadatku jaki wpłacił im przy zawarciu umowy. Podstawa prawna wskazywana przez powoda w pozwie, w trakcie przesłuchania stron okazała się być podstawą, która nie miała racji bytu – między stronami nie doszło do klasycznego przekazania zadatku. Jak się okazało strony w umowach przedwstępnych sprzedaży zawarły postanowienia dot. zadatku, ponieważ szukały sposobu rozliczenia udzielonej pożyczki. W toku postępowania powód zmienił podstawę faktyczną i prawną dochodzonego roszczenia i swoje stanowisko opierał na tym, że pozwany nie zwrócił mu kwoty 100.000 zł przekazanych tytułem pożyczki, której oprocentowanie strony ustaliły na 3% w skali miesiąca.

Fakt przekazania przez powoda pozwanemu kwoty 100.000,00 zł tytułem pożyczki był między stronami bezsporny. Spór dotyczył tego na czyją rzecz ta pożyczka została udzielona. Powód utrzymywał, że pożyczka została udzielona

pozwanemu K. G. na prowadzenie działalności gospodarczej, która to działalność okazała się być działalnością prowadzoną przez syna pozwanych. Ciężar dowodu w tym zakresie spoczywał na powodzie.

Istota procesu cywilnego zawarta jest w art. 6 k.c. Zgodnie z normą prawną wynikającą z tego przepisu strona, która powołując się na przysługujące jej prawo, żąda czegoś od innej osoby – w tym przypadku domaga się zapłaty na swoją rzecz, obowiązana jest udowodnić fakty uzasadniające to żądanie, ten zaś kto odmawia uczynienia zadość żądaniu, a więc neguje uprawnienie żądającego, obowiązany jest udowodnić fakty wskazujące na to, że uprawnienie żądającemu nie przysługuje. Stanowisko takie – będące przejawem kontradyktryjności w procesie – znalazło także wielokrotnie pełne odzwierciedlenie w orzecznictwie, gdzie zauważa się m.in., iż w myśl ogólnych zasad na powodzie spoczywa ciężar udowodnienia faktów uzasadniających jego roszczenie (vide SN w orz. z 3 października 1969 r., II PR 313/69, OSNCP 9/70, poz. 147).

Procesowe rozwinięcie zasady wyrażonej w art. 6 k.c. zawarte jest w art. 232 k.p.c., który stanowi, że strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów z których wywodzą skutki prawne. Wobec zaprzeczenia dokonanego przez stronę pozwaną w tym zakresie, to na powodzie ciążył obowiązek wykazania za pomocą stosownych dowodów twierdzeń na których opiera swoje roszczenie. Zaprzeczenie okolicznościom dokonane przez stronę procesową wywołuje ten skutek, że istotne dla rozstrzygnięcia sprawy fakty stają się sporne i muszą być udowodnione. W razie zaś ich nieudowodnienia sąd oceni je na niekorzyść strony, na której spoczywał ciężar dowodu, chyba że miał możliwość przekonać się o prawdziwości tych twierdzeń na innej podstawie. Oznacza to, iż powód musi przedstawić dowody – czy to w postaci dokumentów, czy też np. zeznań świadków, potwierdzające istnienie stanu faktycznego z którego wywodzi żądanie pozwu, a więc za co domaga się np. zasądzenia dochodzonej należności, pozwany zaś musi przedstawić dowody, że świadczenie powodowi się nie należy.

Na powodzie spoczywał ciężar wykazania okoliczności wskazujących, że to pozwany K. G. był stroną umowy pożyczki. W ocenie Sądu powód nie sprostał tym wymaganiom: ani złożone w sprawie zeznania świadków ani zgromadzone w aktach sprawy dokumenty nie przekonywały, że stroną umowy był pozwany K. G., a złożone do akt sprawy dokumenty wskazywały, że stroną umowy pożyczki był syn pozwanych P. G..

Zgodnie z art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

W ocenie Sądu przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe nie daje podstaw do przyjęcia, iż między stronami niniejszego sporu doszło do zawarcia umowy pożyczki. Zdaniem Sądu w świetle przeprowadzonych dowodów uprawnione jest twierdzenie, że umowa pożyczki na podstawie której powód przekazał pozwanemu K. G. kwotę 100.000,00 zł została zawarta między powodem a synem pozwanych P. G..

Sąd zauważa, że w sprawie nie przedłożono żadnych dokumentów wskazujących na fakt zawarcia przez strony niniejszego sporu umowy pożyczki na kwotę 100.000,00 zł. W przedłożonych umowach przelewu wierzytelności datowanych na 14 sierpnia 2014 r., a zawieranych między synem pozwanych P. G. a powodem konsekwentnie wskazywano, że strony tej umowy (a więc P. G. i powód) w dniu 14 sierpnia 2014 r. zawarli umowę pożyczki na podstawie, której powód pożyczył powodowi kwotę 114.000 (tak wskazano w pierwszej umowie) lub kwotę 129.000 zł (tak wskazano w drugiej umowie przelewu wierzytelności). Z oświadczeń zawartych w tych umowach cesji wynika zatem wprost, że to nie pozwani byli pożyczkobiorcami, lecz że powód zawarł umowę pożyczki w P. G.. Dokumenty te wskazywały, że ta cesja zabezpiecza umowę pożyczki udzieloną stronie tej umowy cesji, którą to stroną był syn pozwanych P. G.. Nawet jeśli przed zawarciem umowy cesji dla powoda było wątpliwe komu faktycznie udzielił pożyczki, to przy podpisywaniu tej umowy cesji powinno być dla powoda jednoznaczne, że pożyczkobiorcą jest nie pozwany K. G., a syn pozwanych P. G.. W ocenie Sądu gdyby umowa pożyczki została zawarta między powodem, a pozwanym, to znalazłoby to odzwierciedlenie w umowie przelewu wierzytelności. Zawarte w umowach cesji oświadczenie o zawartej przez powoda z P. G. umowie pożyczki, w ocenie Sądu stoi na przeszkodzie uznaniu, że pożyczka została udzielona przez powoda pozwanym.

Ponadto rzekomy fakt zawarcia przez strony rozpatrywanej sprawy umowy pożyczki nie znalazł także odzwierciedlenia w zawartych przez strony umowach przedwstępnych sprzedaży nieruchomości opatrzonych datami 16 stycznia 2016 r. oraz 29 stycznia 2016 r. W § 4 tych umów strony wskazały, że powód wręcza pozwanym kwotę 125.000,00 zł tytułem zadatku, a pozwani kwitują odbiór tej kwoty. W toku postępowania strony tłumaczyły, że w ten sposób chciały rozliczyć udzieloną przez powoda pożyczkę. W ocenie Sądu takie zapisy przedwstępnych umów sprzedaży nieruchomości nie pozwalają na przyjęcie, że między powodem a pozwanymi została zawarta umowa pożyczki. Gdyby tak było, to strony zapisałyby w tych umowach, że kwotę udzielonej przez powoda pozwanym pożyczki w kwocie 100.000 zł zaliczają na poczet ceny sprzedaży nieruchomości.

Co więcej, za przyjęciem, że umowa pożyczki, na mocy której powód przekazał pozwanemu K. G. kwotę 100.000 zł została zawarta nie między stronami niniejszej sprawy lecz między powodem a synem pozwanym P. G. przemawia także i to, że pozwany podczas prowadzonych z powodem rozmów w przedmiocie udzielenia pożyczki nie tylko wskazywał, że pieniądze te potrzebne są na dofinansowanie prowadzonej przez syna działalności gospodarczej, ale też okazywał powodowi udzielone przez syna w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej pełnomocnictwo, z którego wynikało, że P. G. udzielił pozwanemu pełnomocnictwa do reprezentowania go we wszystkich sprawach związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą. Okoliczność, że podczas rozmów w przedmiocie udzielenia pożyczki pozwany okazał powodowi pełnomocnictwo do reprezentowania syna we wszystkich sprawach związanych z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą nie była sporna między stronami – powód potwierdził tę okoliczność w swoich zeznaniach. Fakt, że pozwany w czasie tych rozmów występował jako pełnomocnik syna znajduje potwierdzenie w zeznaniach stron oraz zeznaniach świadków P. P. oraz P. G.. Całokształt postępowania dowodowego, w tym także zeznania powoda, który wskazywał, że wiedział, iż pożyczane pieniądze są potrzebne do prowadzenia działalności gospodarczej, w ocenie Sądu uprawnia do przyjęcia, że umowa pożyczki została zawarta nie między powodem a pozwanym, lecz między powodem a synem pozwanego P. G., a powód powinien był zdawać sobie z tego sprawę.

Wobec powyższego brak było podstaw do zasądzenia od pozwanym na rzecz powoda dochodzonej przez powoda w niniejszej sprawie kwoty tytułem zwrotu pożyczki.

Tym niemniej w ocenie Sądu zaistniały przesłanki do zasądzenia od pozwanego K. G. na rzecz powoda kwoty udzielonej wraz z należnymi odsetkami. Sąd miał na uwadze, iż w dniu 31 lipca 2015 r. pozwany K. G. złożył powodowi oświadczenie o treści: „W nawiązaniu do umowy przelewu wierzytelności na zabezpieczenie z dnia 14 sierpnia 2014 r. oświadczam, że w przypadku wystąpienia trudności z wypłatą wierzytelności ze strony I. Gaz A. S. z siedzibą w U. wypłacę sumę 137.500,00 zł ze środków własnych”. Mając na uwadze całokształt ustaleń faktycznych poczynionych w niniejszej sprawie, w ocenie Sądu składając takie oświadczenie pozwany K. G. poręczył za dług syna wynikający z pożyczki jakiej udzielił mu powód w sierpniu 2014 r.

Przez umowę poręczenia poręczyciel zobowiązuje się względem wierzyciela wykonać zobowiązanie na wypadek, gdyby dłużnik zobowiązania nie wykonał. Oświadczenie poręczyciela powinno być pod rygorem nieważności złożone na piśmie (art. 876 § 1 i 2 k.c.). Dzięki poręczeniu wierzyciel uzyskuje dodatkową osobę, która całym swoim majątkiem aktualnym i przyszłym odpowiada za zabezpieczone zobowiązanie. Oświadczenie pozwanego K. G. złożone powodowi w dniu 31 lipca 2015 r. jest klasycznym poręczeniem za dług – z treści tego oświadczenia wynika o jakie zobowiązania chodzi. W ocenie Sądu pozwany składając powodowi oświadczenie z dnia 15 lipca 2015 r. miał świadomość, że poręcza spłatę pożyczki udzielonej przez powoda P. G. oraz jak oprocentowana była pożyczka. Sąd zauważa, że pozwany K. G. w swoich zeznaniach wskazał, że czuł się odpowiedzialny wobec powoda za spłatę tych pożyczonych 100.000,00 zł. Dowodem na tę okoliczność jest choćby fakt, że pozwani chcieli sprzedać nieruchomość żeby spłacić zadłużenie. W ocenie Sądu pozwany K. G. jest odpowiedzialny za spłatę pożyczki udzielonej przez powoda P. G. z uwagi na poręczenie za spłatę tej pożyczki.

Jak już wyżej wskazano nie jest tak jak próbowała dowodzić strona pozwana, że to na stronie powodowej spoczywał obowiązek wykazania prawdziwości oświadczenia z 31 lipca 2015 r. Jeżeli strona zaprzecza prawdziwości swojego podpisu, to powinna ona to wykazać. W niniejszej sprawie pozwany mówi jedynie, że nie przypomina sobie aby

oświadczenie z 31 lipca 2015 r. podpisał. Pozwany K. G. w sposób definitywny ani nie zaprzeczył, ani nie wykazał nieprawdziwości swojego podpisu. W związku z tym ten dokument nakłada na pozwanego obowiązek zwrotu powodowi kwoty 100.000,00 zł wraz z należnymi odsetkami.

Wobec powyższego powództwo podlegało uwzględnieniu wobec pozwanego K. G. – w pkt. 1 wyroku Sąd zasądził od pozwanego K. G. na rzecz powoda kwotę 108.394,52 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 28 czerwca 2016 r. do dnia zapłaty.

Na zasądzoną kwotę składa się kwota 100.000,00 zł tytułem kapitału oraz kwota 8.394,52 zł tytułem odsetek maksymalnych liczonych od kwoty 100.000,00 zł od dnia 14 sierpnia 2014 r. do dnia 15 kwietnia 2015 r.

Poza sporem była kwota udzielonej pożyczki (100.000,00 zł) oraz dokonane między stronami ustalenie, że za udzielenie tej pożyczki należy się płatność w postaci odsetek liczonych od kwoty udzielonej pożyczki. Wg pozwanego strony ustaliły, że te odsetki będą wynosiły 3% miesięcznie, a powód tej wysokości odsetek nie zaprzeczał. Wobec zarzutu strony pozwanej, że te odsetki są zawyżone, Sąd był zobowiązany sprawdzić czy wysokość uzgodnionych przez strony odsetek nie przekracza wysokości odsetek maksymalnych.

Zgodnie z art. 359 § 1 k.c. w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2015r. odsetki od sumy pieniężnej należą się tylko wtedy, gdy to wynika z czynności prawnej albo z ustawy, z orzeczenia sądu lub z decyzji innego właściwego organu. Zgodnie z § 2¹, § 2² i § 2³ powołanego artykułu maksymalna wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej nie może w stosunku rocznym przekraczać czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego (odsetki maksymalne). Jeżeli wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej przekracza wysokość odsetek maksymalnych, należą się odsetki maksymalne, a postanowienia umowne nie mogą wyłączać ani ograniczać przepisów o odsetkach maksymalnych, także w razie dokonania wyboru prawa obcego. W takim przypadku stosuje się przepisy ustawy.

W spornym okresie wysokość stopy procentowej kredytu lombardowego NBP kształtowała się następująco:

obowiązuje od	stawka
05 marca 2015 r.	2,50% rocznie
9 października 2014 r.	3% rocznie
4 lipca 2013 r.	4% rocznie

Jak ustalono w toku postępowania dowodowego i co wyżej już wskazano, powód udzielił P. G. pożyczki w oprocentowaniu 3% w skali miesiąca. Ustalone w tej wysokości odsetki przekraczały zatem wysokość odsetek maksymalnych i zgodnie z art. 359 § 2² w takim wypadku należą się odsetki maksymalne.

Należne powodowi odsetek za korzystanie z kwoty pożyczki Sąd obliczył od daty udzielenia pożyczki (14 sierpnia 2014 r.) do ustalonego przez strony momentu zwrotu tej pożyczki (tj. 15 kwietnia 2015 r.). W ocenie Sądu datą udzielenia pożyczki była data zawarcia umowy cesji. Powód nie wykazał by pożyczka była udzielona wcześniej. Jednocześnie Sąd zauważył, że z przedłożonych w niniejszej sprawie umów przelewu wierzytelności wynika, że strony ustaliły początkowo, że pożyczka ta zostanie spłacona do 15 grudnia 2014 r., a następnie przesunęły tę datę do 15 kwietnia 2015 r. Zatem powodowi należą się odsetki za korzystanie z kapitału udzielonej pożyczki liczone do tej daty. Mając powyższe

na uwadze Sąd zasądził od pozwanego K. G. na rzecz powoda kwotę 8.394,52 zł tytułem odsetek maksymalnych liczonych od kwoty 100.000 zł od dnia 14 sierpnia 2014 r. do dnia 15 kwietnia 2015 r. według następującego wyliczenia:

od - do	stawka	kwota
15 sierpnia 2014 – 8 października 2014 r.	0,16	2.410,96 zł
9 października 2014 r. – 4 marca 2015 r.	0,12	4.832,88 zł
5 marca 2015 r. – 15 kwietnia 2015 r.	0,1	1.150,68 zł
	razem odsetek do zapłaty:	8.394,52 zł

O odsetkach ustawowych w pkt. 1 wyroku Sąd orzekł 481 k.c., zgodnie z którym jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Powód domagał się zasądzenia dochodzonej pozwem kwoty wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 28 czerwca 2016 r., tj. od dnia następującego po wskazanym w wezwaniu do zapłaty terminie płatności, do dnia zapłaty. Nie budziło wątpliwości Sądu, że w dniu 28 czerwca 2016 pozwany opóźnił się ze spełnieniem zobowiązania i wobec tego zasądzoną w pkt 1 wyroku kwotę Sąd zasądził wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 28 czerwca 2016 r. do dnia zapłaty.

W pozostałym zakresie powództwo podlegało oddaleniu – pkt 2 wyroku.

Przyczyny dla których zasądzona kwota jest niższa od dochodzonej pozwem zostały wyjaśnione już wyżej.

Sąd oddalił powództwo w stosunku do pozwanej M. G. ponieważ jak ustalono w toku postępowania dowodowego brak było podstaw do zasądzenia od niej na rzecz powoda dochodzonego pozwem roszczenia. Jak wykazało postępowanie dowodowe powoda nie wiązała z pozwaną M. G. umowa pożyczki a ponadto pozwana M. G. nawet nie wiedziała o udzielonej przez powoda jej synowi pożyczce. O jakichkolwiek zobowiązaniach wobec powoda pozwana M. G. dowiedziała się dopiero przy podpisywaniu umów przedwstępnych sprzedaży nieruchomości. Co więcej, pozwana M. G., w przeciwieństwie do pozwanego K. G. nie poręczała za dług syna. Wobec powyższego powództwo wobec pozwanej M. G. podlegało oddaleniu.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 zd. 1 k.p.c. w zw. z art. 109 § 1 k.p.c.

Jako, że w stosunku do pozwanej M. G. powództwo zostało oddalone w całości należy uznać, że wygrała ona sprawę w całości. Wobec tego w pkt. 3 wyroku Sąd zasądził od powoda na rzecz pozwanej M. G. kwotę 7.217 zł, na którą składa się kwota 7.200 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika pozwanego będącego radcą prawnym, obliczonego na podstawie § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2015.1804) oraz kwota 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W pkt. 4 wyroku Sąd zasądził od pozwanego K. G. na rzecz powoda kwotę 10.572,22 zł uznając, że powód wygrał sprawę w 86%. Na koszty procesu składała się kwota 6.250 zł tytułem opłaty sądowej od pozwu obliczona na podstawie

art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, kwota 7.200 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika powoda będącego adwokatem obliczonego na podstawie § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat adwokacie (Dz. U. 2015.1800), oraz kwota 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, łącznie 13.467 złotych z czego 86% stanowi kwotę 11.581,62 złotych. Z kolei na koszty pozwanego który wygrał w 14% złożyła się kwota 7.200 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika powoda będącego adwokatem obliczonego na podstawie § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat adwokacie (Dz. U. 2015.1800), oraz kwota 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, łącznie 7.217,00 złotych z czego 14% stanowi kwotę 1009,40 złotych. Wzajemna kompensata powyższych kwot daje należność zasądzona w pkt 4 wyroku.

SSO Agnieszka Wieczorek